

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej

Tečaj XLI.

V Ljubljani, 12. vinotoka 1888.

List 4l.

Don Bosko.

Opis njegovega življenja in delovanja.

(Konec.)

Dostavek. Častiti bralec, ki si katerikrat tu ali tam prebiral te verstice o Don-Bosku, si se morda vprašal: čemu se življenje tujca, moža pri nas vendar le malo znanega, tako obširno opisuje?

Vzroki nekteri bili so že naznanjeni. Le to še dostavimo, če meniš, da smo hoteli s tem delati propagando za Boskovo podjetje, imaš deloma prav, in deloma vendar ne prav. Kogar je sreča obdarila s stvarjo, ki se ji pravi denar — lahko se spominja torinskih zavodov, kakor se spominjamo družih katoliških naprav po vsem širnem svetu raztresenih. Plačilo mu ne more oditi.

Čudno bi bilo, ako bi skerbili za tuje sirote, za domače pa nič ne storili. Po volji Božji in občutku človeškega serca poprej skerbimo za tiste, ki so nam bližnji. Potrebni in zanemarjeni otrok je tudi pri nas domá dosti. Toda kdor ima pomočkov in usmiljeno serce, po Boskovem zgledu lahko dobro dela domá in na tujem. Hodimo po poti, katero nam je Bosko kazal.

In v tem pomenu se je v Avstriji tudi začelo delovati. Leta 1884 ustanovilo se je v Solnem gradu „katoliško društvo detoljubov,“ ki se sedaj razširja po cesarstvu in ki je, kakor je znano, vvedeno pred kratkim tudi v ljubljanski in sosednjih škofijah. Društvo je mlado in vspeha ima za kratko dobo svojega obstanka (oskerbljuje namreč nad 200 revnih otrok) dovolj, se vé, da z velikanskimi Boskovimi napravami se ne more primerjati.

Toda — ali se more še kaj več pričakovati? Tako vpraša vrednik slovenskega „Detoljuba.“

Odgovor je: dá, sme se še več pričakovati. In naštevajo se ogromna dela, katera je doveršil Bosko na Laškem. Za konec temu kratkemu poročilu pa sledé besede:

„Ali mar pri nas Avstrijcih kaj tacega ni mogoče? Saj naša mladina tudi ni drugačna, kakor po družih deželah: če tudi s hudim nagujenjem obtežena, ima vendar še za resnico in čednost odperto serce in jo je tedaj še mogoče rešiti. In česa je za to treba?

Zlasti to-le: 1. Božja resnica in milost; 2. sv. Cerkev s svojimi milostmi in blagri, 3. z Božjim duhom napolnjeni mašniki, redovniki in drugi kristjani, in 4. materialni pomočki, posebno pripravne hiše z manjšim ali večjim posestvom za društvene vstave.

Ker perve dve reči kot katoliški kristjani že itak imamo, je le še to posebno potrebno, da bi se v sercu duhovnov, redovnikov in drugih dobrih kristjanov obudila gorečnost in vnema, da bi kot pravi detoljubi za kerščansko odgojo naše ljube mladine in za rešenje že spačenih otrok delali in darovali, da bi se morebiti kak katoliški red posebej temu namenu posvetil in da bi bilo povsod mogoče napraviti potrebnih hiš in naprav — tudi pri nas bi po takih blagih detoljubih milost Božja delala čudeže, kakor jih dela (jih je delala) na Laškem po posebnem izvoljencu Don-Bosku.“

Bosko je torej novemu društvu najlepši izgled, kateri naj se skuša posnemati.

Pa ozrimo se bližej v naše kraje, ozrimo se tudi na Slovensko in posebej na Kranjsko. Prizadevajo si po več krajih za ljubo zapuščeno mladino kaj storiti. Sem ter tje imajo sirotišnice, ubožnice, dijaške kuhinje itd. Vse imajo namen in željo: mladino dobro odgojiti in srečno storiti ter s tem na boljše pomagati vsemu človeštvu. Pa te in take naprave so še le zastavek, saditev, sétev: Kako bode z rastjo, s sadom poznejša leta? Boskovo Salezijanišče je drevo, ki je v malo letih pognalo, obrodilo in razširilo sad po mnogih evropskih deželah in celo po daljni Ameriki. Ni ga skoro stanú tudi v naj višjih krogih, v katerem bi ne bil zastopan sad iz Boskovih naprav, in tudi se ne sliši, da bi bili mladenči iz Boskovega Salezijanišča svojemu odgojitelju in odgojišču sramoto delali zapustivši stezo življenja, ktero jim je pokazal Bosko. To je očitno znamenje, da duh Božji vlada v Boskovih napravah. Naj perva skerb vsih odgojišč tedaj ima ta biti, da duh Božji v njih vlada in se obvaruje.

Sploh pa je Don-Bosko potreben v vsaki srenji, v vsaki vasi. „Vsaki vasi,“ praviš? Kako?.. Lahko: dobro odgojen mladeneč, bodi si v katerem koli stanu, je mila zvezda, ki sije vsej okoliščini z ljubeznijo božjo in sploh z lepim življenjem. Sv. Frančišk Seraf. ni bil mašnik, — pa kolik je sad njegovega življenja in dejanja po vsem svetu! Tako tudi veliko družih.

Od „Marijanišča“ in družih manjših naprav in sirotišnic pa do velikih duhovskih semenišč — povsod,

od prvih začetnih malih šol pa do zveršene univerze naj veje vedno bolj duh Božji, duh Don-Boskov; — potem bode tudi cvét in sad vedno blagši, lepši in večji, potem svet srečen in zadovoljen.

O. A. M. D. G.

Sveti o. Peter Klaver.

(Dalje.)

Klaver prijatelj grešnikov. Dasiravno je bil Klaver v prvi versti apostelj zamorcev in za tem strežaj bolnikov; vendar ne smemo misliti, da se on ni čisto nič brigal za Španjce. Ne, temuč pregrehe kristijanov so ga še bolj žalile. Povsodi je skušal preprečiti popačenost življenja. Že njegova postava je bila pridiga in odpravila je nespodobne govore in pohujšanja. Zastonj so poskušali mestni pridigarji odpraviti neko nespodobno žensko nošo. Nato je dal Klaver narisati neko žensko v taki nespodobni obleki, mučeno zaradi tega od hudičev. To podobo je vedno pri sebi nosil, dokler je bilo treba, in pokazal jo je raznim ljudem, kateri so ga srečali. V kratkem je ta noša zginila. Pregrešne in sumljive osebe so se sramovale ga srečevati in umaknile so se mu, če so ga le od daleč priti videle. Nova olikana (?) era se pa včasih še misijonov ustraši; bi se ne mara goljufi, tatovi, nečistniki pred popisovanjem pekla preveč ostrašili!

Muoge je otél njihovemu grešnemu življenju in jih pripeljal na boljšo pot. Zato pa je moral veliko terpeti od nečistnikov, ktere je jezilo, da jim je odvracal predmet in tovarštva njihove pregrehe. Ne zadovoljni s tem, da so ž njim ravnali, kot s kakim hinavcem in zapeljivcem, šli so celo z meči nad-nj. Toda Klaver je mirno stal in pohlevno dejal: „Če je Božja volja, da uaj sedaj umrem, tu vam je moje življenje; uzemite ga.“

Toda on ni samo one, kateri so v grehah živeli, od greha odvracal, temuč je tudi skušal greh sam odverniti. Hodil je v vojaške tabore, v prodajalnice, v delavnice, zlasti pa v le-té, ker so bili zlasti mladi ljudje in otroci, katerim je nauk posebno potreben in koristen. Opominjal jih je k strahu in ljubezni Božji, vdihoval jim je nežno ljubezen in častenje presvete Marije Device.

Zlasti pa je bilo njegovo serce za jetnike in reveže. Obiskoval jih je v svoji ljubezni tudi v najglobokejših in najtemnejših ječah in pridobil si je s svojo dobrotu in sočutjem serca vseh, tudi najterdovratnejših ljudi. Pri svojih pogostih pohodih jih je opominjal k potrpežljivosti in zvestobi. Zlasti pa je obračal pozornost na one, kateri so bili zaradi dolgov zaperti. Zaperl se je ž njimi vred in jih ni prej zapustil, dokler niso bili potolaženi in pomirjeni.

Poseben dar pa je imel v potolaževanju k smerti obsojenih. Pri takih priložnostih odperle so se mu takorekoč vse žile njegove najgorkejše ljubezni in usmiljenosti. „Ah moj dragi brat!“ imel je navado reči, in med tem je križ v roke vzela, „glej desko, katero ti Bog ponuja po tvojem ladjelomu. Na nikak drugi način ne moreš uiti viharju, kakor na ta. Kako srečen bi bil jaz, če bi kakor ti vedel dan in uro svoje smerti!“ Z največjo skerblijnostjo ga je potem pripravil na vesoljno spoved iz celega življenja. Skoro vsem hudodelnikom se je zdela posebna milost, v rokah tega svetega moža umreti. Kedar je on z njimi govoril, postali so najdivjiši krotki kot jagnjeta in mesto kletvin bile so slišati le molitve, pobožni vzdihljeji in spokorno kesanje.

Nek španjski kapitan, kateri je imel zarad ponarejanja denarja biti k smerti obsojen, je poprosil Klavra, naj ga pripravi, da bode mogel pred obličje Božje stopiti. Klaver ga je v nekolikem času pred obsodbo tako dobro pripravil na smert, da je tisti dan, ko se mu je smertna sodba prebrala, sledeče besede zapisal v svojo molitveno knjigo: „Ta knjiga je najsrečnejšega človeka na svetu; pravica kaznuje njegovo telo s smertjo, da bi tako rešila njegovo dušo. Grešil sem, o moj Bog! in ne zaslužim samo jedenkrat umreti, temuč tisočkrat!“

Dva obsojenca, da bi sebe rešila, sta več družih po krivem obdolžila. Klaver jih je pregovoril, da sta svojo zatožbo preklicala in tako raji sama smertno kazen preterpela.

Toda ne zadovoljen samo s tem, spreobračal je tudi protestante in mohamedance. In res, po neskončnih težavah jih je mnogo pripeljal k spoznanju resnice in k pravemu kerščanskemu življenju.

Studenec, iz ktere ga je Klaver zajemal moč, pogum in milost za tako nenavadna dela ljubezni do bližnjega, bila je molitev. Po svojem apostoljskem delovanju je imel navado, moliti namesto počivati. In skoro ves čas molitve je klečal pred oltarjem, kamor se je večkrat vsaki dan podal, zlasti pa vaelej, preden je šel domú ali pa od doma. Tu mu je gorelo sercé v ljubezni do Gospodovega serca. Ta ljubezen do Boga in bližnjega je izvirala iz vednega premišljevanja Kristusovega terpljenja. In da bi odrešenikove bolečine mogel bolje razumeti, dejal si je včasih na glavo ternjevo krono, in po noči je nosil po hišnih hodnikih težak križ.

Da bi to ljubezen do Boga še bolj povikšal, zatekel se je k presveti Devici Mariji. Večkrat so ga slišali v njegovih molitvah zaklicati: „O moja dobra Mati! uči me Ti, kako naj prav ljubim tvojega božjega Sina. Sprosi mi samo eno iskrico tiste ljubezni, s katero si ga Ti ljubila, ali še boljše, posodi mi Ti svoje sercé, da ga bodem mogel vredno prejeti.“ Da bi to milost bolj gotovo dobil po Mariji, skušal je pri sebi in pri družih njeno češčenje pomnožiti.

Drugi vir milosti, ktere je prejemal v svojem apostoljskem delovanju, bila je njegova velika ponižnost. „Ponižnim daje Bog svojo milost.“ Če je kdo kaj njemu v hvalo rekel ali govoril o njegovi gorečnosti in njegovem delovanju v čast Božjo in rešitev duš, dejal je v svoji priprostosti: „Tako bi moralo biti; toda vse to je storjeno le iz samoljubja. Moj silui, nemirni temperament mi ne pusti počivati; brez teh del za druge bi mi ne bilo mogoče prestati.“ Če se je govorilo o njegovi vdanosti in o njegovem občevanju z zamorci, dejal je, da ti ne morejo tako lahko spoznati njegove slabosti in nevednosti. Najmanjše znamenje čislanja ga je žalilo; zato se je kolikor mogoče ogibal bogatih in čislanih. Občeval je večjidel le z nizkimi in ubogimi. Dasiravno bi bil zaradi svoje izobraženosti, nadarjenosti in skušenosti lahko opravljaj najvažnejše posle, ali kot pridigar, ali kot redovni predstojnik; vendar se je pečal večjidel samo s zamorci. Tudi mu ni nikdar na um prišlo, da bi mogel še kako drugo službo opravljati. Če je bila v redovniški cerkvi pridiga, kar se je v postnem času godilo trikrat na teden, klečal je on po navadi na stopnjicah. Tu se je zavil v svoj plašč in goreče prosil Božjega blagoslova na pridigarjeve besede.

(Dalje nast.)

Certice iz Srbije.

(Katoličan med serbskimi nekatoličani.)

(Dalje.)

Zdaj naj pokažem še nekoliko reči v prezbiterju, zadaj ikonoste. Kakor je že povedano, v sredini stoji prosto oltar, v podobi široke malo podolgovate mize, brez vzdanih relikvij. Ta menza je pogernjena zgoraj s platnenimi belimi pertovi, okolo do tal pa z dragimi svilenimi tkaninami, bogato z zlatom pretakanimi, one barve in tvarine, kakoršna je svečeniška liturgična oprava isti dan.

Na menzi stoji, navadno šest nizkih, dragocenih srebernih, ali bogato pozlačenih svečnjakov z voščeniimi svečami. Sredi svečnjakov je mali, umetno izdelani iz kovi in posreberneni ali pozlačeni omarič; nad njim stoji precej velik križ, umetno napravljen, zlatá, srebra in drazih kamenov se leskeč; na njem je vdzelana (gravirana) ali naslikana podoba razpetega Zveličarja; na krajéh so vdzelane svetinje z relikvijami.

Na oltarju so vedno po dve — tri cerkvene knjige; po naše: misal, ritual in officium i. t. d. Te knjige, posebno za liturgijo (mašne) so umetno, krasno in dragoceno opravljene in olupšane z zlatom in srebrom, tudi z dijamanti in biseri. Blazin ali pultov ni na oltarju. Knjige so prislunjene na svečnike v sredini na omarič, ako tega ni, pa na križ. Pri službi božji pa tudi odperte ležijo na oltarju; svečenik jih prenaša sam.

Na desni strani oltarja je v zidu obširna vdolbljina, v nji pogernjena miza, na nji liturgične posode, knjige in kar se potrebuje za liturgijo; tu je tudi tabernakelj, v katerem se hrani oltarni zakrament. Pri tej mizi se opravljajo v cerkveno obleko svečeniki.

Na zadnji steni prezbiterija, oltarju nasproti, je slika presv. Trojice, v nekotih cerkvah pa tudi cerkvenega patrona.

O poli najjste ure pred poldnem se začne liturgija (maša). Šolarji dojdejo vsi s svojimi učitelji, stojijo redoma v cerkvi. Svečenik (mašnik) z djakonoma se v navadni duhovski obleki k ikonosti, pred srednjim vhodom v presveto, trikrat poklonijo in prekrižajo. Na to idejo prvo pred podobo Odrešenika sveta in zapojó pesmo v slavo „Isu Hristu;“ vsi šolarji, in kar je še drugih vpričnih milo-zvučno pevajo z mašnikom vred; potem idejo svečenici k podobi bl. Device Marije in zapojó v slavo Mariji „O blagoslovljena Bogorodica, Vazda dievice Marijo“ itd. Ko ste pesmi dokončane, idejo svečenici v prezbiterijo in se med pevanimi molitvami opravljajo v liturgično obleko; duhovniki, koji obdajajo vladika, ki stoji pri svojem sedežu, kleriki in možki pevski zbor v stranskem koru, onim v prezbiteriju odpevajo. Opomniti moram, da vladika, kadar je doma, vsako navadno nedeljo in praznik neslovesno dojde k liturgiji v navadni črni obleki (talar) s križcem na persih, ki mu na zlati verižici visi okolo vrata. Ne sedi na vladiskem sedežu, nego vedno pred njim stoji.

Sedaj se odgernejo zagrinjala na vhodih ikonoste v prezbiterijo in vratica se odpró, postrežniki v cerkveni opravi nosijo svetinje in podobe na palicah v solnčnem sijanju. Pervi djakon nese kadilnico, drugi liturgično knjigo, svečenik pa križec. Skozi srednji vhod ikonoste grejo pred oltar in vstopne molitve začno s petjem, pevski zbor odpeva. Vstopne molitve mnogo dalje terpijo, kakor pri nas.

Na to se zagrinjala odgernejo, mašnik kadí oltar, djakon pa podobe na ikonosti; potem vladika kadí svečenike, kadijo se tudi vsi pričujoči. Pevski zbor pa

mašniku odpeva „Kirie elejson“ — Gospodin pomiluj“, mnogo molitev, slava Bogu v višini, list poje poddjakon, evangelij pa djakon. Zdaj se vratica odpró, zagrinjala odmaknejo in mala procesija se začne; postrežniki nosijo omenjene svetinje, drugi pa goreče sveče. Pervi djakon nosi kadilnico in incenzirat drugi nosi mašno knjigo na čelo naslonjeno, mašnik pa z jedno roko na glavi zlato skledico (pateno), s kruhom zagernjeno, v drugi roki pa kelih pokrit, med petjem svečenikov; ko dojde mašnik na srednji vhod, blagoslovi verne, ki se vsi globoko priklonijo in se vedno križajo. Sedaj se vratica zapró in zagrinjala zastró in daritva se pričue. Jeden djakon vedno okolo oltarja kadí, drugi pa pride večkrat pred ikonosto incenzira, po redu, kakor je zgoraj povedano. Mašnik pride večkrat pred srednji vhod ljudstvo pozdravlja, „mir za vami! — Gospodin za vami!“ Pevski kor odpeva: „I sa duhom tvojim.“ Vmes pa peva liturgične himne. Mašnik predpeva kratke prošnje, slične v naših litanijah; kor odgovarja na mnoge: „Gospodin pomiluj!“ na mnoge pa: „Podaj Gospodin!“ na nekoje pa: „Amin!“ Mašnik poje Vero, pevski zbor z njim vred, Sanktus — „Sviati,“ se tudi poje. Oče naš, se moli. Pri spremljenju (po naše povzdigovanje) se zvončka. Pri nas bela pšenična hostija, opresni kruh; tu pa beli hlebček iz pšenične moke, v peči pečen, kvasni kruh; na verhu ima v sredi podobo križa, daruje se cel, potem se razreže, nad srednjim delom s križcem se izreče posvečenje; potem se pa tudi ta na več koscev razdelí. Nato je zavživanje. Na to gre vladika in vsi svečeniki v presvetišče k pričesti (obhajilu); vladika si vzame sam in se obhaja, potem deli drugim svečenikom. Obhaja se tu pod obema podobama. Med liturgijo, kadar je vladika pričujoč, mašnik samo ljudstvo pozdravlja, vladika se pa vselej pri tem proti ljudstvu oberne in stori čez njega z roko znamenje križa; kadar pa vladika ni pričujoč, stori mašnik to sam. Na koncu je slovesni blagoslov. Ko je vse dovršeno, prineseta djakona na velikih okrožnikih kosce darovanega in blagoslovljenega kruha in ga vernim delita, ki ga takoj v cerkvi povživajo, kateri pa tudi domu nesó.

Kadar pa vladika sam opravlja liturgijo, je mnogo slovesniše, pa ne mnogo različnije. Pri vsih poglavitih delih liturgije zvoní v zvoniku z vsemi zvonovi. Liturgija bistvena ni daljša, kakor peta sv. maša pri nas; ali pristopne molitve in pevanje jo napravijo dolgo. V bistvenih delih, besedah in molitvah ni mnogo razlike od naše sv. maše; se vé, obred je v mnogih rečéh drugi in nekaj drugači so razdeljene in vverstene. Vendar je tudi ta gerško-iztočni obred pomenljiv in častitljiv; vstanovili so ga sv. apostoli in za njimi slavni in sveti iztočni cerkveni očetje, kakor: sv. Bazilij, sv. Janez Kriz., sv. Janez Damaščan in drugi. Tudi sv. rimokatoliška Cerkev ga nespremenjenega pušča onim, ki pristopijo k nam ter se z njo poedinijo. Služba Božja in nje obred, kakor tudi vsa notranja cerkvena oprava in naprava, v poedinjenih in nepoedinjenih cerkvah, iztočnega obreda se čisto nič ne razloči, kar jih spada k gerško-iztočnemu obredu. Samo v tem se spozná, je li poedinjena ali nepoedinjena cerkva, ker se v prvi pri veri izgovarja, v členu o sv. Duhu; kateri izhadja iz Otca i Sina. V drugi ne čuješ besed iz Sina. V prvi čuješ: Pomolimo se za našega Otca Papa itd.; v drugi tega ni. Sveti obred je pa obranjen starodavni čisto in strogo, zarad tega so od drugih imenovani „staroverci.“ — Škoda neprecenljiva, da so odtergani od svoje prave katoliške Matere!

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Katoliški mednarodni shod v Parizu (Congrès scientifique international des catholiques) je razposlal prvo svoje sporočilo. Omenili smo o svojem času le-ta imenitni shod in kakor prvo poročilo kaže, ne bode brez sadú ne le za katoličane, ampak tudi za dragovérce in sploh koristen za sedaujo dobo.

Učenostni shod mesca aprila v Parizu bil je prvi poskus z namenom, da zbere skup učenostne katoličane in katoliške prijatelje véde in znanstev. Raztreseni do danes in pomešani med učenjaki, ki niso bili njih vere, so katoličani čutili potrebo združevati se med saboj na učenostnem polji, kakor so bili že dolgo časa zedinjeni na delavnem polji. Zanašajo se, da bodo delali tako z večim vspehom za brambo verske resnice, ako delajo, kolikor se dá, v edinosti... Dasiravno je misel nova in združena z mnogimi težavami, se je vendar prvi poskus obnesel veliko bolje, kot je bilo pričakovati. Podpisalo se je za kongres 1700 priveržencev. Blagoslov in oserčevanje papeževo, pristop 18 kardinalov, 27 nadškofov in 78 škofov — to je zbudilo gibanje, ki sega daleč čez francoske meje. Francija je dala 800 podpisov, Avstro-Ogersko blizo 300, druge evropske dežele tudi znamenito število in celo daljna Amerika ni ostala tuja: en škof in 3 duhovni amerikanski so se djansko vdeleževali shoda. Pa ne le imena smo dobili, pravi sporočilo, vdeleževali so se tudi z delom. Čez 100 vednostnih spomenic se je bralo in pretresalo v sejah od 8. do 12. aprila.

Vsled rastečega števila vdeleževalcev so zmagali troške za shod in za seje, za tisk imén in pošteva, pa še ustanovili so tudi poseben list za sporočila in zmožni bodo tudi delati priprave za drugi shod l. 1891. Stalen odbor bode pripravljajl tvarine za odmenjeni prihodnji shod in vredoval bo list, ki se bode pošiljal naročnikom. Kdor bode pošiljal kacic tvarin, dobival bo odgovor v listu, „Bulletin“-u. V permsuentni komisiji je tudi grof Igo Chorinsky v Buda-Peštu, zastopnik za Avstro-Ogersko.

Med kardinali so tudi: Mihailović, Simor, Eder Solnograški, Isaković Levovski; med škofi Aichner Brikenski, Stepišnek Mariborski, Strosmajer Djakovski idr.

Poročilni list bo obsegal: 1. število vsih udov, 2. papeževa pisma, 3. zgodovino tega shoda in govore itd. Tvarine bojo razverstene po vedah: verske, modroznanstve, juridiške, zgodovinske, antropologiške, naravne.

Sporočilo bo doveršeno in razposlano menda še do konca tega leta.

Iz Ljubljane. Quaestiones pro concursu parochiali diebus 2., 3. et 4. Octobris 1888 habito:

1. E thelogia morali: a) Detur definitio imputationis et demonstratur, quando actio aliqua vel omissio sit imputabilis ad meritum aut demeritum. —

b) Proposita sacrilegii definitione atque divisione ostendatur, quando unum alterumve committetur sacrilegium.

2. Ex exegesi: Fiat lingua vernacula exegetico — homiletica expositio pericoparum Epistolae atque Evangelii, quae leguntur Dominica 18. post Pentecosten, nimirum Epistolae primae ad Corinthios cap. I. a versu 4. usque ad 8. inclusive, et Evangelii s. Matthaei cap. 9. a versu 1. usque ad 8. inclusive.

3. E thelogia dogmatica: a) Demonstratur intimus nexus inter primatum ecclesiasticum atque infallibilitatem pontificiam. c) Quenam vigent differentiae

inter doctrinam catholicam et protestanticam quoad mysterium ss. Eucharistiae?

4. E jure canonico: a) Ecclesiae catholicae constitutionem verae monarchiae formam praese ferre probetur. b) Lucia nuptura Petro profert: Andreas, vitricus meus, erat et avunculus Agnetis, matris defunctae uxoris sponsi mei Petri; addo supervacue, Petrum contraxisse pridem cum sorore mea Francisca sponsalia, valida quidem, sed dissoluta mutuo consensu. Possuntne Petrus Luciaque validum contrahere matrimonium?

Conficiatur arbor consanguinitatis et defendatur casus solutio.

5. Iz kerščanskega nauka: Naj se vprašaje razložé lastnosti kesanja, ki je potrebno k zakramentu svete pokore.

6. Iz duhovnega pastirstva: a) Kaj je vedeti duhovnemu pastirju o zapisovanji kerstov v kerstne bukve? b) Kako je ravnati spovedniku s sumljivimi spovedenci? c) Kakošue nauke in tolažila naj daje duhoven bogatim, kakošne pa ubožnim bolnikom?

Z Iga. Danes, 1. oktobra, razderli smo stare že onemogle orglje farne cerkve, ktere so bile postavljene leta 1788. Našli smo v središči starih orgelj na sapniku sledeči napis: Herr Jakob Heinrich Gullau, aus London gebürtig, des Löbl. k. k. Graf Thurnischen Infant. Regiments gemeiner Mann hat im Jahre 1788 diese Orgel verfertigt. Johann Stroy m/p., Pfarrer und Dechant zu Igg.

Te 100letne orglje imele so 16 registrov in ko bi ne bil les tako trohnel, bile bi še nekaj let za rabo; tako pa je bil skrajni čas, da dobi naša farna cerkev nove orglje, in stare se bodo v manjščini porabile še za kako našo podružno cerkev. Te dni pridno dovažajo z ljubljanskega kolodvora tukajšni gospodarji naše nove orglje, ktere izdelujeta brata Zupana v Kamni gorici in bodo imele vse novosti s 25 registri, pianissimo, mehanični spremen. Orglje stale bodo z dispozicijo in konstrukcijami 2700 gld. Kedaj da bode slovesno blagoslovljenje novih orgelj, nam še ni znano; sploh pa je le en glas, kadar bodo še nove orglje postavljene, bo le malo farnih cerkev tako veličastnih kot naša, posvečena sv. Martinu. Letošnje poletje smo cerkev zunaj in znotraj prenovili, cerkveno ograjo novo postavili, in presbiterij okusno pobarvali. Naj ljubi Bog našemu prečast. g. fajmoštru ves trud in skerb v dušnem in telesnem obziru za našo faro obilno plačuje tu in v večnosti. Še le nekaj mesecev čez 7 lét so pri nas, pa storili so za našo faro toliko, da smemo reči: popravljena in prenovljena je skoraj vsa fara. O novih orgljah še pozneje kaj več. Za danes naj le še sporočam, da smo pretečeno nedeljo po željah in zaukazu sv. očeta papeža Leona XIII imeli kaj slovesno službo božjo in obhajali za verne duše v vicah. Ob 10ih so darovali preč. gospod fajmošter slovesno sv. mašo, in po maši odpeli „Libera“, pri kateri so jim stregli štirji gospodje. Pred sv. mašo je pa verli gospod bogoslovec Ivan Mavrik, stričnik našega gospoda fajmoštra, imel prav navdušen govor, ter dokazoval, da nas verna ljubezen veže, vernim dušam pomagati, in sicer ljubezen do Boga, ljubezen do bližnjega in ljubezen do samega sebe. Pri tej pridigi se je razlagal po celi cerkvi glasni jok. Vse, mlado in staro, bilo je do solz ginjeno. Slava verlemu gospodu bogoslovcu, kteri nas je tudi večkrat med letošnjimi in lanskimi počitnicami ogreval s prelepimi pridigami, vnmal in podučeval.

Popoldne ob 2 smo molili skupno sv. križev pot, ter odpustke darovali dušam v vicah; nato so bile slovesne litanije vseh svetnikov. Prav lepo je, in hvaležno da se širi pobožnost za rešitev terpečih duš. Viditi

je, da verne duše v vicah prejeta pomoč kaj hvaležno povračujejo. Vsaj pri nas je gotovo, odkar molimo ob nedeljah in praznikih po deseti sv. maši in popoldne po kerščanskem nauku skupno sv. križev pot, da so se domače in družinske zadeve v obče začele obračati na boljše. Mislim, kolikor več priprošnjikov bomo imeli pred Bogom, toliko boljše bo za nas in za vesoljno sv. Cerkev. Izraelcem je Bog prizanašal zaradi priprošnje Mojzesa in Arona, Sodomi je želel prizanesti na prošnjo Abrahamovo; ali ne bo tudi nam in vsi sv. Cerkvi toliko bolj milostljiv in prizanašljiv, kolikor več Njegovih prijateljev si bomo pridobili za svoje priprošnjike?

Cerklje. (*Misijon.*) Od 29. aprila *) do 10. maja obhajali smo v naši župniji sv. misijon; vodili so ga čč. oo. jezuiti: Doljak, Kos in Stare — možje, dasi že v letih, a na duhu čverstó mladeniški. Cerkev, zelo prostorna, bila je ves čas napolnjena pobožnih Cerkljanov, ki so poslušali vedno z naj večjo pazljivostjo njihove globoko-premišljene, vnete govore. Seme Božje besede padlo je na rodovitno zemljo; možje in žene, mladenči in dekleta, sprejeli so svete zakramente v polnem številu — njih nad 4000.

V spovednici so nam kaj pridno pomagali, razven neumorno delavnih čč. oo. misijonarjev, čč. oo. Celzij iz Kamnika, P. Luka iz Loke, pa čč. gg. župniki: Bartolj, Povše in Belec.

V četrtek, Vnebohod Gospodov, bil je sv. misijonu sklep; tedaj bilo je zbranega v Cerkljah blizu 8000 pobožnega občinstva. Preč. gospod dekan Ant. Mežnar ec blagoslovil je po slovesni sv. maši misijonski križ, preč. o. Doljak pa rožne vence, križe, svetinje.

O sv. misijonu ustanovila se je družba treznosti, h kateri naši farani kaj pridno in radi pristopajo; sedaj je že nad 1000 društenikov, med njimi polovica móž in mladeničev.

Kakor meseca majnika narava, vidi se nam prenovljena in pomlajena duševno naša župnija. V to zaslužena, serčna hvala našemu vzornemu župniku, preč. gospodu Ant. Golobiču, verlim čč. oo. jezuitom, preč. gosp. dekanu Mežnarcu, gg. spovednikom in vsem, ki so v sv. misijonu za dušni blagor Cerkljanov kaj pripomogli.

Iz Vipave, 8. okt. Tukajšnji farni organist, gosp. Pogačnik, izdal je pred malo časom petero Obhajilnih pesmi pod naslovom: Češčenje Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu. Postavljene so pesmi za štiri moške glase. — Prav pogosto povdarja „Cerkveni Glasbenik“, da pri sv. maši bi se po povzdigovanji ne smele peti Marijine pesmi, kakor se to še zmiraj skoraj povsod godi. In to je res! Od povzdigovanja pa do po zavživanji so obhajilne pesmi v čast in slavo Najsvetejšemu Zakramentu najbolj primérne. Ali da se organisti po tem ne ravnaajo, niso večinoma sami krivi, ampak pomanjkanje primernih skladb, zlasti za moški zbor. To pomanjkanje skuša gosp. Pogačnik z imenovanimi skladbami vsaj nekoliko odpraviti. Te obhajilne pesmi zložene so v pravem cerkvenem duhu in zeló so melodijozne. Najbolj jih pa odlikuje to, da živo izražajo ponižnost in hrepenenje, katero v besedi pesmi podajajo. Poleg tega so lahke in brez težave se pevci vtopijo v duh, katerega pesem zahteva. Pri teh številkah pridejano je tudi obligatno spremljevanje z orgljami. *) — Iz tega,

*) Ta dopis se nam je bil zamešal med papirje (prosimo za zamiro), pa ima zmeraj še svojo zgodovinsko veljavo. Vr.

*) Omenjeno bodi, kakor že večkrat, da mora biti od v. č. škofijstva poterjeno, kar se v cerkvi poje; ako že ni, naj bi se tudi za to poskerbelo. Vr.

da je skladatelj te pesmi za moški zbor izdal, vidi se, da mu je bilo le na tem ležeče, da najbolj živi potrebi zadosti. Iz tega se pa tudi vidi, da mu ni bilo za dobiček, ker sicer izdajal bi svoja dela za mešani zbor, katera se veliko boljše prodajajo. Zato pa tako navdušenje za dobro stvar tudi vsestrauske podpore zasluži in častita cerkvena predstojništva kakor tudi gg. organisti naj pridno sežejo po teh zares krasnih pesmih. Nikomur ne bode žal! Podpirajmo, kar je podpore vredno. Pesmi stanejo 50 kr. in se dobivajo pri g. Jan. Pogačniku, organistu v Vipavi, ali pa v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani. *Alozij Lavrenčič,* učitelj.

Pristavek. Častiti Pater Hugolin Sattner iz Novega mesta pisal je g. Pogačniku gledé mu poslanih teh pesmi sledeče: „Pesmi so mi verlo dobro došle. Le naprej! Spravite se sedaj še na „Pred Bogom.“ —

Iz Tersta. (*Kanonik Miha Debelak f.*) Sobota bo 6 tednov, odkar smo zgubili prečastnega gospoda kanonika, M. Debelaka. Slovenski in italijanski časniki so takrat omenjali njegove zasluge in lepe lastnosti; pa premalo so povedali, povej zato Ti kaj več, draga Danica, o blagem možu. Sej je bil Tvoj zvest naročnik menda, odkar si začela izhajati. In Vi, prečastni gospod vrednik, če se ne motim, ste bili njegov osebni prijatelj, zato upam, da boste blagovolili v Vaš cenjeni list sprejeti te verstice, *) ki so mi jih narekavale ljubezen in hvaležnost in še posebno dragega prijatelja in večletnega sodelavca v vinogradu Gospodovem; pa tudi bralcem „Zg. Danice.“ upam, bo vstreženo, če jim o preč. rajnem kaj več sporočim, saj bil je priljubljen v daljnih krajih in imel je veliko znancev in prijateljev na Kranjskem in drugod, ki se ga bodo z veseljem spominjali in radi o njem kaj slišali, sej prikupil se je blagi gospod vsakemu, če je le enkrat z njim govoril; njegovo ponižno, prijazno obnašanje, njegova odkritoserčnost, njegovo dobrohotno oko in zmiraj vedri obraz, vse to ti je napravilo tako prijeten vtis, da si si želel, vedno biti v njegovi družbi.

Kdor je g. Debelaka poznal, se bo spominjal, da je bil neznatne postave, pa v šibkem, slabotnem truplu bilo je blago serce, navdušeno, kakor malo katero drugo, za čast Božjo, in splošni blagor. O g. Debelaku se je vedno dobro, le vse dobro govorilo; sej je pa tudi popolnem zaslužil dobro ime, ki ga je vžival. G. Debelak je bil zgled pobožnega duhovna, ki je težke dolžnosti svojega vzvišenega poklica zvesto, natanko in veselo spolnoval.

Delaven je bil skoraj preveč. Pred 5 leti je postal kanonik stolne cerkve, pa s tim si bremea ni polajšal, temuč le še pomnožil; namesto v eni cerkvi je od zdaj delal v dveh cerkvah. Pri sv. Antonu, kjer je bil poprej kaplan, je tudi kot kanonik spovedoval, kakor poprej, bolnike prevedoval, kakor poprej in imel še dosti drugega dela, posebno z bratovščinami, ktere je do zadnjega vse sam vodil.

Tukaj naj omenim, da ste bili ustanovljeni dve bratovščini v fari sv. Antona po njegovem prizadevanji, namreč, bratovščina presv. Serca Jezusovega, in pa sv. Joahima in sv. Ane. Zraven teh bratovščin je v naši fari še tretja, namreč bratovščina živega rožnega venca; 3 bratovščine, posebno ako imajo obilo udov, kakor pri nas, dajo tudi dosti posla.

Veliko si je ranjki prizadeval, da se je pobožnost mesca maja prav slovesno in spodbudno veršila. Pa tudi mesca junija se je tridnevnic presv. Jezusovega Serca vsako leto zelo lepo obhajala, kar je bilo spet

*) Prav z veseljem in hvaležnostjo. Vr.

le zasluga pokojnega gospoda. Altarja Matere Božje in svetega križa imata veliko lepega kinča, ki jima ga je skoraj po vsem g. Debelak preskerbel.

Tudi službo kateheta je g. D. do zadnjega opravljal, in to v luteranski šoli; bil je tudi izpraševalec pri duhovskih poskušnjah, in že veliko lét škofijski komisar na italijanski gimnaziji za dekanijo Terst.

Naj večji zasluge pa si je pokojni nabral v spovednici, pri bolnikih in ubogih. Kot spovednik je bil neutrudljiv, ni ga bilo skorej dneva, da bi on ne bil spovedoval. S svojim lepim značajem si je bil pridobil serca, kakor malokteri drugi duhoven; vžival je neomejeno zaupanje pri vseh stanovih, pri duhovščini, pri gospodi in pri priprostem ljudstvu, — ni toraj čudo, da so ljudje tako radi k njemu k spovedi hodili in se je vedno in narveč po njem popraševalo.

Tudi k bolnikom so pokojnega kaj radi klicali; sej so mu pa tudi bolniki bili še posebno pri sercu. K bolniku mu nikdar pot ni bila predolga, urno in zlo rad je šel, kaderkoli so ga h kakemu bolniku želeli. Pa to mu ni bilo zadosti, če je bolnika prevedil, temuč ga je še potem pridno obiskaval; dasiravno je bil pri svojih mnogih opravilih s časom dostikrat v zadregi, je vendar vselej dobil še toliko časa, da je svoje bolnike obiskal. Kolikrat je sedel do poznega večera v spovednici, pa tudi po dokončanem spovedovanji ni še šel domu, temveč večidel je imel še svoje bolnike, ki jih je obiskal.

Nar bolj pa bodo pokojnega ubožni pogrešali. Od njega noben berač ni šel prazen, dasiravno so si, posebno ob sobotah, eden drugemu vrata podajali. Sevé, da je včasih nad katerim malo zarenčal, pa kdo se bo temu čudil, če se vé, kako veliko smo posebno mi duhovni od beračev nadlegovani. Šel boš po ulici, kjer bo znabiti na stotine gospode spredaj in za teboj, pa ako si duhoven, in je berač blizo, te bo hitro zvohal, in bo vse druge na miru pustivši naravnost do tebe prišel in te za dar prosil. — Pa ne le navadnih, tudi gosposkih beračev je imel rajni, ki so redno od njega zdatno miloščino dobivali. Če je g. Debelak pri vsi svoji radodarnosti vendar še kaj za dobre namene zapustil, je bilo to le mogoče, ker je sam zase silno malo potreboval. — Pri dosti priložnostih se je vidilo, kako priljubljen je bil Debelak v Terstu, pa naj lepše se je to pokazalo o njegovi smerti in pri pogrebu. Ko je ranjki ležal na mertvaškem odru, je bilo od jutra do večera pri vratih, po stopnicah in po stanovanji toliko ljudi in taka gnječa, da je bilo dveh stražnikov treba, če se je hotel le nekoliko red ohraniti, ko pa se je njegovo truplo neslo od cerkve sv. Antona v stolno cerkev, videl se je velikanski sprevod. Dasiravno je bile delavni dan, in dopoldne, ko je vse pri delu, se je bilo vendar zbralo silno velika množica ljudi vseh stanov pred cerkvijo, ki so hotli pokojnemu še zadnjikrat svojo ljubezen in hvaležnost pokazati. —

Kanonik Miha Debelak bil je blaga duša v besede najlepšim pomenu, bil je kinč Teržaške duhovščine in je, kakor pred leti Matija Skala in Franc Remec čast storil Kranjcem na ptujem. —

Če kateremu veljajo besede sv. pisma, veljajo ranjcem Debelaku: „Bil je ljub Bogu in ljudem, njegov spomin je blagoslovljen“ (Sirah. 1. 45. 1.) IV.

Peš-potovanje z Juga skoz Slovenijo v Rim. (Dalje.) Desno stran v cerkvi sv. Damijana je omrežena prostorna vdolbljina; v nji se hrani kazalnica, shrambica iz albastra, v kateri je sv. Klara imela najsvetejši Zakrament. — Zvonec, s katerim je redovne sestre k molitvi v kor vabila, še sedaj čudomilo dušo gine. — Dalje je tu kelih, iz kterega je po obhajanji pila, — brevir, ki

ga je sama spisala, in že mnogo drugih relikvij. Za glavnim oltarjem je redovni kor sedanjih č. v. oo. frančiškanov, v koncu kora je okno, preko katero so sv. Klara in tovaršice sv. Obhajilo prejemale; na to okno so postavili truplo sv. Frančiška, ki so ga iz Porcijunkule v Asisi k pogrebu nesli, da so ga sv. Klara in tovaršice počastile. Iz omenjenega kora se pride v pravi prvotni kor sv. Klare in nje redovnih sester. Vse je v tem koru še v onem stanu, kakor je bilo takrat, revno in priprosto. Sedeži v tem koru so silo priprosti; v sredini je sedež opatice, kjer je sv. Klara muogo lét opravljala redovne molitve. — Pokleknil sem tje in molil; sklenil sem se v molitvi z molitvami sv. Klare in nje tovaršic, ki so tukaj iskreno Boga molile in slavile. O, da bi zamogel povsod tako moliti, kakor se tu zamore. Nad tem korom je samostanska kapela, posebna molitvenica sv. Klare in nje tovaršic; tu je na levo stran oltarja v zidu omarica, v kateri je sv. Klara imela Najsvetejšega pod podobo kruha shranjenega. Blizo te omarice je ona čudežna vdolbljina, ki se je napravila po čudu takrat, ko se je bil sv. Frančišk svojemu serditemu očetu za vrata skril, — bila je onda tu duhovska hiša pri sv. Damijanu, ktera se je, kakor v Italiji običajno, cerkve držala. Dovoljeno mi je bilo v to čudežno votlino se vtisniti, v katero se je sv. oče Frančišk pred serdom očetovim po čudu prikrl. V prvotno ohranjenem samostanu, družega reda sv. Frančiška, redovnic klarisaric je vse siromašno in priprosto; celice male s po enim malim okencem, ktero je napravljeno visoko, skoraj pod stropom, stekla v oknih so starodavna, okrogla, neprezorna, toraj dva vzroka, da se ni moglo ven gledati, prvo, visoko od tal napravljeno okence; a drugo, neprezorna stekla. Samostanska obednica je iz časov sv. Klare in v onem stanju ohranjena; mize v nji proste hrastove, sedeži so iz napuščenega zida, poverhu prosta hrastova bruna. Vse v tem prvotnem samostanu II. reda sv. Frančiška za ženski spol je priprosto, neizlikano; povsod vidi se sv. Kristusovo uboštvo. Vse je slično: priprosti in ubožni nazarenški Marijini sv. hišici, betlehemske štalice, Kalvariji, Kristusovemu grobu in stanovanju svetih puščavnikov. Vse je sklenjeno z zatajevanjem samega sebe in svojih počutkov.

Mislite si revno in silo priprosto stanovanje — v pravem duhu Kristusovega svetega uboštva. — Vrata v sobice nizka in ozka, vse pohištvo revno in priprosto, postelje ozke, z dervenimi „kavaletji“; deske na njih s štorijo pogernjene, toraj siromašno in tverdo ležišče. Kedo je pa bival v enakem revnem stanovanju? Imenitnega stanú plemenite gospodičine in rahločutne device, prva izmed njih visokorodna devica Klara; ki so se posvetile za dušo in s telesom nebeškemu Ženinu Jezusu in so njega verno nasledvale po poti križa in uboštva, po vodstvu in izgledu sv. Očeta Frančiška Serafinskega. Pod streho je spalnica „Dormitorium“ sv. Klare in njenih tovaršic, ondi stoji velika podoba Jezusa na križu umirajočega; pred to podobo na tléh je mesto, kjer je sv. Klara svojo sveto in deviško dušo v Gospodove roke izdihnila.

Kako pa se današnji „luxus“ zлага z duhom Kristusovim in svetnikov? Stanovanja (celo že za slinaste otroke) morajo biti velikanska; postelje prav mehke, obleka „moderna“, krasna in „fina“, sedeži in naslonjači na kovinskih peresih, mehki in učkajoči, polno lenuških blazin tla leskeča po sobah, ali s predragimi preprogami pogernjena, in kdo vé, kaj še vse! No, preljuba novodobna „modernost“! ti si pač mogočna in zmagodobitna, kajti povsod se vrivaš in mesta in častitelje svoje dobivaš; — duha Kristusovega in njegovih služabnikov pa spodrivaš! — Sedaj bivajo v tem samo-

stanu č. 00. frančiškani, ker so se v preteklih nevarnih vojskih časih redovnice klarisarice od tod preselile v obzidano mesto Asisi, v samostan pri grobu svoje sv. Matere Klare.

Pol ure pred poldnem obiskala sva velekrasno stolno cerkev sv. Rufina muč. Ta hiša Božja je osobite lepote in prijetnosti. Predeljena je s krasnimi stebrovi v tri ladije, nadkriljuje jo velelepa kupola. Častita je prezbiterija s kanoniškimi in biskupskim sedeži, v sredini nje stoji glavni oltar, pod njim počiva truplo sv. Rufina muč. Pri sredini leve ladije je vhod v čudokrasno, umetno in izverstno vravnano kapelo, ki je sama za sebe cerkev; v nji je tudi biskupska stolica in kanoniški sedeži, umetne slike in bogato pozlačena ornamentika, izbuknjeno delo kinča stene in obok. Vsi oltarji so veleumno delo iz vsakoverstnega naj imenitnejšega marmorja. V omenjeni levi ladiji zadaj je veličastni kerstni kamen, pri katerem je sv. Frančišek bil kerščen; nasproti njemu je v steno vzdigan kamen, na katerem je čudežni kerstni boter svetnikov pri kerstu klečal in obe kolena čudežno vtisnjeni zapustil. Pri kerstnem kamenu velikega očaka in serafinskega svetnika sva ponovila sv. kerstno obljubo in obljubo.

Na tergu pred to cerkvijo stoji čudomili in umetni marmorni kip uboščka Kristusovega, sv. Frančiška Asiškega, v spomin sedemstoletnice njegovega rojstva.

(Dalje nasl.)

K roženkranskemu mescu.

Pričel se je rožnovenski mesec. V brezštevilnih cerkvah in hišah se moli s tolikimi milostmi obdarovana molitev rožnega venca. Naslednja dogodba naj pojasni, kako dobra je ta molitev.

Irec J. Y., sin ubožnih staršev, je prišel zgodaj na Angleško, da bi si pomagal s kako službo. Bil je tako delaven in brezmadežnega življenja, da si je pridobil zaupanje pri bogatem trgovcu, ki mu je celo svojega lastnega otroka dal v zakon. Nekaj tednov pred poroko se podá nazaj na Irsko poiskati svoje starše, o katerih že davno ni več slišal. Ne vedoč, kje sedaj stanujejo, je hotel pri srenjski gosposki po njih poprašat; toda na poti tje, nekatere ure od mesta, ga prehití viharna noč in mora vedriti v samotni koči. Bila je ta kočá stanovanje njegovih staršev, ki se pa med seboj niso spoznali.

Oče in mati sta bila med tem po lastnem zadolženju zabredla v naj večí revščino. in strah je povedati, da z revščino se je družila še bolj grozna hudobija; že večkrat sta prenočevalce oropala, celo umorila in v bližnje močvirje vergla.

Popotniku se je kmalo zazdelo, da ž njim ne mislita dobro, torej se je naprej odpravljal; toda mož in žena sta temu nasprotovala, ter je videl, da tudi s silo bi ga priderževala, ako bi hotel odhajati.

Ni bilo drugač kakor udati se. Spremljen je bil v spalnico in ko je bil sam, se verže na kolena in z naj večo gorečnostjo zdihuje in moli za otenje. Dolgo moli, potem se uleže na posteljo, pustí pa luč goreti, vzame v roke molek (roženkranec) in moli, dokler ga spanje ne premaga.

Proti polnoči žena, ki je sprejela strašni čin popotnika umoriti, pritapa s sekíro, da bi mu glavo preklala. Prestrašena pa ostane na vratih, ker najde sobo razsvitljeno in misli, da tujec čuje. Vendar, ker močno sôpe, se prepriča, da spí in vzdigne sekíro k smertnemu udarcu, — kar zagleda molek v roki počivajočega, in

zdi se ji znan, bolje ga pogleda — ravno tisti molek je, ki ga je pred 20 leti dala na pot odhajajočemu sinu. Zdaj bolj natanko pogleda spijočega in spozná, da je pravi obraz njenega sina, — prešine jo misel, da v tem trenutku je hotla umoriti svojega lastnega otroka, to jo tako silno pretrese, da zakričí na glas in se zgrudi v nezavednost.

Ropot zbudí spijočega, ki začne klicati, nato prihití njen mož, in ko se mati zopet zavé, se reši strašna uganjka, pri kateri se je tako očitno pokazala roka Božja.

Mati je umerla malo dni pozneje, ko je poprej kazala zanesljiva znamenja spokorjenja. Oče je živel še nekaj lét in delal silo ojstro pokoro za svoje storjene hudobije.

Lejte, koliko dobrega je storil rožni venec: sina je obvaroval smerti, očeta in mater pa otrokomora in zaupljivo tudi pekla.

Razgled po svetu.

Stan misijonov katoliške Cerkve v Evropi. Na Angleškem je sedanji čas 1 nadškofija, 14 škofij, nad 1.439.800 katoličanov med 25.430.539 prebivalci, 2.311 mašnikov, 1.210 cerkvá.

Na Škotskem 2 nadškofiji, 4 škofije, 334.626 katoličanov med 3.604.637 prebivalci, 305 cerkvá, 308 mašnikov, 303 šole, 2 semenišči.

Na Irskem 4 nadškofije, 23 škofij, 3.815.539 katoličanov, 2555 cerkvá in kapél, 1.088 farnih cerkvá, 3.238 mašnikov.

V Švediji 1 apostoljski vikarijat, 1.100 katoličanov, 9 mašnikov.

V Norvegiji 1 apost. prefekt in 1.000 katoličanov med 1.913.000 prebivalci, 21 mašnikov.

Na Danskem 1 apost. prefektura, 3.603 katoličani med 2.000.000 prebivalcev, 30 mašnikov, 7 cerkvá, 9 kapél.

Po nemških misijonih 3 apost. vikarijati, 2 apost. prefektore, 131.894 katoličanov med 6.247.563 prebivalci, 78 cerkev in kapél, 112 mašnikov, 89 šol, 9.823 gojencev.

V Holandiji in Luksemburgu 1 nadškofija, 5 škofij, 1.662.217 katoličanov, 71 dekanij, 1.224 župnij, 3.187 mašnikov, 11 semenišč, 1.075 gojencev, 1.374 šol.

Na Švicarskem 2 apost. prefekturi, 13.487 katoličanov, 33 mašnikov, 68 cerkvá in kapél.

Na Balkanskem polotoku 4 nadškofije, 10 škofij, 2 apost. vikarijata, 552.077 katoličanov med 15.564.412 prebivalcev, 618 mašnikov, 594 cerkvá, 196 odgojnih naprav, 27 dobrodelnih vstavov, 7 semenišč.

Na Greškem 3 nadškofije, 5 škofij, 36.310 katoličanov med 1.683.400 prebivalci, 170 cerkev in kapél, 103 mašniki, 2 semenišč, 52 šol, 1.767 gojencev, 4 usmiljene naprave.

Na Giberzemlji 1 apost. vik., 15.300 katoličanov, 2 župniji, 11 mašnikov.

Na Kandiji 1 škofija, 600 katoličanov med 360.000 prebivalci, 5 mašnikov.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

(Splošnji namen za mesec vinotok (oktober.)

a) Glavni namen:

Spreobrnjenje Kitajskega.

b) Posebni nameni:

20. *S. Janez Kenški.* Galicija. Odvernjenje prostozidarskega duha od učiteljev. Prav veliko duhovnikov. Nekaj posebno bolnih in revnih.

21. *S. Uršula.* Uršulinke. Dobre učilne moči. Veliko šol in vstavov. Zgubljen sin. Mnogo posebno lakomnih.

22. *S. Marija Salome.* Dobra otročja vzgoja. Da bi se neki prav razumeli ter se tako odstranili hudi nasledki. Poterpljenje in vstrajnost mnogim.

23. *S. Janez Kap.* Odstranjenje in odvernjenje pohujšanj. „Duhovni in obhajanci.“ Prav veliko redovnikov.

24. *S. Rafael.* Rafaelovo društvo. Razširjanje dobrih knjig. Poboljšanje zrelejši mladine. Neka skoro oslepela mati.

25. *S. Marjeta M. Al.* Red obiskovanja. Bralci Serca Jezusovega lista. Za dušno zveličanje mnogih. Važne stavbinske zadeve.

26. *S. Ecarist.* Serčno postopanje keršč. ljudskih zastopnikov za pravice sv. Cerkve. Več pobitih in na pol obupanih. (Konec nast.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Priporočen vsim udom bratovščine Naše lj. Gospé presv. Serca v gorečo molitev otrok, ki silno veliko terpi za božjastno boleznijo, da bi se ga Bog usmilil, če je njegova sveta volja. — Prenehanje nalivov in ubogi preplovljeni na Močirji. — Ubog deček. — Sreča pri domači živinici.

Listek za raznoterosti.

Zavetništvo društva v Ljubljani, katero nabira milih darov za zidanje sirotišnice v Kočevji povodom štiridesetletnice cesarjeve, prevzel je presvitli prestolonaslednik cesarjevič Rudolf. Sirotišnica se je letos začela zidati; če Bog dá in dobrotniki pridno pomagajo, se bode hiša prihodnje leto spravila pod streho; treba pa bo še obilo podpore. E.

V Smledniku so preteklo rožnovensko nedeljo milostni gosp. prošt dr. Leonard Klofutar med ginljivimi slovesnostmi blagoslovili novo prelepo podobo Matere

Božje Lurške v zadevni kapeli, imeli pridigo in veliko mašo. Več prihodnjič. —

Mohorjevo društvo zopet razpošilja svojim družbenikom koristnega blaga, t. j.: 1. Tomaža Kemp.: Hodi za Kristusom, vravnal A. Kalan. 2. Občna zgodovina 12. snopič. 3. Slov. večernice. 4. Slov. pravnik dr. Iv. Tavčarja, 5. snop. 5. Koledar za 1889. 6. Življenje Matere Božje Volčičevo, 7. snop.

Vsak naj sprejme knjige v tisti dekaniji, ali fari, kjer se je zapisal. Na priložene pole naj se zapišejo prihodnji prejemniki in naj se gotovo do 5. marca z denarjem pošljejo gosp. blagajniku v Celovec.

V St. Ožbald je šel za župnijskega oskerbnika č. g. Ivan Nemanjič.

Opomba zaradi pošiljanja. Večkrat med letom se nameri, da naročnik umerje, list pa je še dalje plačan. V tacih ozirih ga pošta ne sme nazaj pošiljati, kakor se včasih zgodi; list gre dedičem, ki bodo že vravnali, kakor menijo, da je prav.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Čast. g. Jos. Atteneder, kaplan na Vidmu, pride za kaplana na Bizeljako; čast. g. Jakob Kitak, kaplan v Šmartnem pri Slov. Gradci, v Galicijo. Č. g. P. Bouventura Čiček, kaplan pri sv. Petru in Pavlu v Ptuj, gre za kaplana k sv. Trojici v Halozah. Kaplanija na Vidmu in II. v Šmartinu ostanete prazni.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Čast. gosp. župnik Jan. Kapuz 2 gld. — „Namesto vošl“ za-se in za sestro 10 gld. „za mlada usta“ M. G. — Čast. gospod župnik Lor. Krištofič 1 gld. — Blag. gosp. J. Mulej iz Novega 10 gld. — Fr. J. 5 gld. — Dober prijatelj 1 gld.

Za sirotišnico v Kočevji so darovali: Neimenovana dobrotnica 100 gld. — Preč. in č. gg.: Dekan K. Gajšek 1 gld. — Andrej Brezovščik, župnik v Reichenbergu, 2 gld. — Anton Zorman, župnik v Nevljah, 1 gld. — Č. g. župnik Lor. Krištofič 2 gld. — F. J. 2 gld.

Za spominek r. g. Jož. Jeriča: F. J. 1 gld. — Ranjcega prijatelj 1 vel. terdnjak. — Prečast. gospod kanonik dekan Mart. Skubic 5 gld. — Preč. g. župnik Jož. Kerčon 3 gld.

Za sv. Detinstvo: Z Blok po Rezi Drobnič 4 gld. 40 kr.

Za Marijanišče: Čast. gosp. župnik Mat. Tavčar 20 gld.

Za misijone: Neimenovan 1 gld.

Za varhe Božjega groba v Jeruzalemu: F. J. 2 gld.

Za odkupovanje Dahomejskih zamurskih otrok: Gosp. Fr. Omejc 1 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Prečast. gospod župnik Jan. Potočnik 3 gld. — Čast. gosp. župnik Mat. Tavčar 50 gld.

Za razširjenje stanovanja čč. oo. Jezuitom: F. J. 50 gld. s prošnjo, da se ta rubrika v „Danici“ ohrani, zerno k zernu pogača, kamen h kamnu palača.